

Druk nr 686

Ośrodek Pomocy
Społecznej
w Prudniku

URZĄD MIEJSKI W PRUDNIKU

Wpł. 19. 03. 2021

L.dz. L.zak. 16.89

podpis

Sprawozdanie z działalności
Ośrodka Pomocy Społecznej w Prudniku
za rok 2020
oraz potrzeby w zakresie pomocy społecznej
w Gminie Prudnik

Spis treści

I. POMOC SPOŁECZNA	3
Zadania zlecone	6
Zadania własne Gminy	6
„POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU” – Program rządowy realizowany przez gminę.....	8
Domy Pomocy Społecznej.....	9
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.....	10
Praca socjalna	12
II. WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA	15
III. ŚWIADCZENIA RODZINNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY, DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE	17
Świadczenia rodzinne	17
Zasiłek dla opiekuna	18
Fundusz alimentacyjny	19
Świadczenia wychowawcze 500+	20
Jednorazowe świadczenie „ZA ŻYCIEM”	20
Program „DOBRY START”	21
Dodatki mieszkaniowe.....	21
Zryczałtowany Dodatek Energetyczny	22
Stypendia i Zasiłki szkolne.....	22
Czyste Powietrze.....	22
IV. DZIAŁANIA POZOSTAŁE NA RZECZ MIESZKAŃCÓW I RODZIN	23
Zespół Interdyscyplinarny	23
Punkt Informacyjno - Konsultacyjny	23
Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica „DĄBRÓWKA”	24
Klub Senior+.....	25
Dodatkowe działania realizowane przez OPS PRUDNIK z pozyskanych środków zewnętrznych w roku 2020	26
V. BUDŻET OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W PRUDNIKU	27
VI. ZASOBY KADROWE OPS PRUDNIK	28
VII. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE	30

I. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa i ingeruje wtedy, gdy osoba lub rodzina nie jest w stanie własnymi siłami przezwyciężyć swoich trudnych sytuacji życiowych. Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej uwarunkowane jest wykazaniem się własną aktywnością w zakresie zaspokajania swych potrzeb życiowych.

Pomoc społeczna nie może stanowić stałego źródła utrzymania, zwłaszcza jeśli idzie o osoby, które mają wszelkie warunki ku temu, aby podjąć pracę.

Zakłada się, że pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego uaktywnienia się osoby korzystającej ze świadczeń, a także jej integracji ze środowiskiem społecznym.

Osoby i rodziny, które korzystają z pomocy społecznej obowiązane są do współdziałania w rozwiązywaniu swoich trudnych sytuacji życiowych przy wsparciu ze strony pracownika socjalnego.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- 2) pracy socjalnej,
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznania potrzeb społecznych,
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej w samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **701,00** złotych miesięcznie,
- 2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty **528,00** złotych miesięcznie,
- 3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie,

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art.7 pkt.2-15 ustawy o pomocy społecznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej, czyli:

2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
8. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi
9. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
10. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
11. trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
12. trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
13. alkoholizmu lub narkomanii,
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Prudnik w roku 2020.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym: NA WSI	
0		1	2	3
UBÓSTWO	1	195	26	369
SIEROCTWO	2	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	5	1	5
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	40	7	212
W TYM:	5	28	6	169
WIELODZIETNOŚĆ				
BEZROBOCIE	6	496	68	1 149
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	204	33	383
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	252	17	393

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO – OGÓŁEM	9	40	5	121
W TYM:	10	23	2	61
RODZINY NIEPEŁNE				
RODZINY WIELODZIECNE	11	4	2	21
PRZEMOC W RODZINIE	12		0	14
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	13	3	0	0
ALKOHOLIZM	14	0	4	44
NARKOMANIA	15	25	1	4
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	16	2	0	14
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	17	10	1	5
ZDARZENIE LOSOWE	18	1	1	21
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	6	2	36
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	20	15	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych za 2020 r.

Statystyka w Gminie Prudnik (dane na 31.12.2020)

Liczba mieszkańców 25.304

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP 1.024

Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej 1.905

(bez świadczeń rodzinnych i wychowawczych)

Rodziny objęte pomocą społeczną w ostatnich latach

	w 2018 r.	w 2019 r.	w 2020 r.
Liczba mieszkańców Gminy	26 018	25 675	25 304
Liczba rodzin objętych pomocą ośrodka pomocy społecznej	1219	915	948
w tym nowych rodzin	139	141	137
Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą ośrodka pomocy społecznej	332	294	263

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych za lata 2018- 2020 r.

Zadania zlecone

Do zadań zleconych Gminy na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 27.08.2004 o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych należy wydanie decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń zdrowotnych dla świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. W celu ustalenia sytuacji dochodowej i majątkowej świadczeniobiorcy przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach i w trybie określonych w przepisach o pomocy społecznej. W roku 2020 w oparciu o wywiad środowiskowy Burmistrz Gminy Prudnik poprzez Dyrektora OPS wydał **45 decyzji** potwierdzających prawo do świadczeń z opieki zdrowotnej.

Zadania własne Gminy

W ramach zadań własnych w formie pieniężnej i niepieniężnej realizowano następujące formy pomocy:

Świadczenia pieniężne:

- PRZYZNAWANIE I WYPŁATA ZASIŁKÓW CELOWYCH:
 - zasiłki celowe
 - specjalne zasiłki celowe,
- PRZYZNAWANIE I WYPŁACANIE ZASIŁKÓW STAŁYCH,
- PRZYZNAWANIE I WYPŁACANIE ZASIŁKÓW OKRESOWYCH,

Świadczenia niepieniężne:

- PRACA SOCJALNA świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym
- INTERWENCJA KRYZYSOWA – zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej
- ZAPEWNIENIE NIEZBĘDNEGO UBRANIA, tj. bielizna, odzież i obuwie dla osób pozbawionych tego
- ZAPEWNIENIE JEDNEGO GORĄCEGO POSIŁKU osobom tego pozbawionym
- ORGANIZOWANIE I ŚWIADCZENIE USŁUG OPIEKUŃCZYCH, a także specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania
- SPRAWIANIE POGRZEBU, w tym osobom bezdomnym

- UDZIELANIE SCHRONIENIA poprzez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych
- OPŁACANIE SKŁADEK ZDROWOTNYCH OD NIEKTÓRYCH WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ (zasiłki stałe),
- REALIZACJA PROGRAMU RZĄDOWEGO „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA”,
- KIEROWANIE OSÓB DO DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ I ODPŁATNOŚĆ ZA ICH POBYT,

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w Gminie Prudnik z podziałem na zadania własne i zlecone.

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	1	1213	852	1753
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	2	55	55	138
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	3	1170	810	1643
Pomoc udzielona w postaci tylko pracy socjalnej OGÓŁEM	4	X	96	152
Rzeczywista liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej (1+4)	5	X	948	1905

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych za 2020r.

„POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU”

– Program rządowy realizowany przez gminę

Zgodnie z art. 48b. ust. 2 ustawy o pomocy społecznej pomoc w formie jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić. Zgodnie z Uchwałą nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M. P. z 2018 r. poz. 1007)" realizowane były działania dotyczące w szczególności: zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych.

W ramach realizacji Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” osoby uprawnione otrzymują: gorący posiłek lub świadczenie pieniężne na zakup posiłku. Dożywianiem objęto wszystkie dzieci, które kwalifikowały się do tej formy pomocy i które chciały z niej skorzystać. Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą rzeczywistą liczbę osób objętą programem „Posiłek w domu i w szkole” oraz koszt programu.

PROGRAM "POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA" za 2020 rok

WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM	w tym:			
		dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej	
		Ogółem	Ogółem	Ogółem	
1	2	4	6	8	
RZECZYWISTA LICZBA OSÓB OBJĘTYCH PROGRAMEM OGÓŁEM	1	1075	177	278	639
w tym liczba osób korzystających z:	2	589	120	215	265
posiłku					
zasiłku celowego	4	854	120	181	562
KOSZT PROGRAMU OGÓŁEM (w zł)	7	824 528	X	X	X
z tego:					
środki własne gminy	8	355 204	X	X	X
w tym w budżecie OPS		90 765			
dotacja	9	469 324	X	X	X

Źródło: opracowanie własne OPS.

Domy Pomocy Społecznej

W 2020 r. wydano 31 decyzji kierujących osoby do DPS, na koniec 2020 roku 18 osób oczekiwało na miejsca, 27 osoby otrzymały miejsce w DPS i 37 osób zmarło lub opuściło w DPS. Na dzień 31 grudnia 2020 r. w DPS przebywało **76 osób** – **spadek o 5 osób** w stosunku do roku poprzedniego. W okresie od stycznia do grudnia Ośrodek pokrywał odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej za wskazane osoby. Wydatki na ten cel wyniosły **2.324.363,00 zł**. Wpływy z tytułu odpłatności za DPS za 2020 r. od osób spokrewnionych wyniosły **141.330,38 zł**.

Wpływy z tytułu odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej ustalono na podstawie art. 59 i art. 61 ustawy z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (w przypadku osób w rodzinie opłatę za pobyt w domu Pomocy Społecznej wnoszą: małżonek, zstępni, zstępni przed wstępnymi, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie). Sytuacje płatności za DPS są sprawą nurtującą wszystkie gminy. Odnotowujemy jak każda gmina tendencję rosnącą w ogromnym tempie. Środowisko pomocy społecznej i gmin wielokrotnie zgłaszało do ministerstwa konieczność zmiany ustawy w tym obszarze i taka zmiana w tym roku nastąpiła, jednak nie pozostawia tego obszaru bezproblemowym.

Osoba wymagająca całodobowej opieki z powodu wieku, choroby i niepełnosprawności, nie mogąca samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, **której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych**, a także w przypadku gdy rodzina nie może lub nie jest w stanie sprawować opieki, powinna zostać skierowana do domu pomocy społecznej. W przypadku osób pozostających w rodzinach istnieje obowiązek alimentacyjny i partycypowanie rodzin (małżonek, zstępni i wstępni) w finansowaniu utrzymania w domu pomocy społecznej. **Średni koszt utrzymania w DPS w 2020 r. wynosił 3.599,36 zł miesięcznie przy czym kierowany ponosi koszt w wysokości 70% swojego dochodu**, pozostałą kwotę, powyżej 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (powyżej 1.584,- zł) ponosi rodzina („.. w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;”). W przypadku gdy dochód rodziny nie pozwala na pokrycie kosztów utrzymania różnicę uiszcza **gmina**. Koszt pobytu w domu pomocy społecznej określa Zarządzenie Starosty na dany rok. Opłata ta wzrasta każdego roku w I kwartale. Z doświadczenia ubiegłych lat wynika, iż w ciągu roku dochodzi 4-5 nowych osób wymagających umieszczenia w placówce całodobowego pobytu.

Kierowanie i koszty za pobyt w Domach Pomocy Społecznej - Prudnik

	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA		LICZBA ŚWIADCZEŃ		KWOTA ŚWIADCZEŃ w zł	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	27	31	849	917	2 198 894	2 324 363

Źródło: opracowanie własne

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Usługi opiekuńcze

Do zadań własnych gminy należy realizacja usług opiekuńczych. Zgodnie z zapisem art. 50 ustawy o pomocy społecznej usługi te przysługują:

- a) osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób a jest jej pozbawiona,
- b) osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Ośrodek Pomocy społecznej w Prudniku przyznając usługi opiekuńcze ustala ich zakres, okres przez jaki będą świadczone i miejsce świadczenia.

Usługi opiekuńcze świadczone są codziennie od poniedziałku do piątku z wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy w domu osoby w zakresie:

- pomocy w zaspokajania codziennych potrzeb życiowych,
- opieki higienicznej,
- zalecanej przez lekarza pielęgnacji oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Osoby, u których są świadczone usługi opiekuńcze, ponoszą za nie częściową odpłatność. Wysokość tej odpłatności jest uzależniona od wielkości dochodów podopiecznych. Nasi podopieczni posiadają niskie świadczenia i koszty ponoszone przez nich, a związane ze świadczeniem usług opiekuńczych przez OPS, są niewielkie. Pełna odpłatność za 1 godzinę usługi do 22.10.2019r. wynosiła 26,57 zł, a od 23.10.2019r. wynosi 35,00 zł. Osoby którym świadczone są usługi pokrywają od 1,5 – 100% tej kwoty w zależności od posiadanego dochodu zgodnie z obowiązującą uchwałą. Uzyskane dochody z tytułu świadczenia usług opiekuńczych co miesiąc odprowadzane są do budżetu gminy.

Realizacja usług opiekuńczych z uwzględnieniem godzin opieki wytchnieniowej

Usługi opiekuńcze	2018	2019	2020
Ogółem osoby objęte usługami – z tego	129	144	177
Osoby samotne	114	127	155
Osoby w rodzinach	15	17	22
Liczba świadczonych godzin usług	31 566	34 344	37 823
Koszt świadczenia usług w zł	1 146 913,00	1 279 722,00	1 399 802,63
Dochód z tytułu pobierania odpłatności od osób którym świadczona jest usługa opiekuńcza/ w zł.	72 770,20	81 366,60	112 845,86

Źródło: opracowanie własne OPS

Usługi opiekuńcze wykonuje 30 osób zatrudnionych na umowę o pracę. Osoby te realizują również część usług specjalistycznych dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi. Dodatkowo na potrzeby opieki wytchnieniowej 2 osoby zatrudnione były na umowę zlecenie. Istotnym jest fakt, iż po przeanalizowaniu wydatków na usługi opiekuńcze i liczbę osób objętych usługami wynika że **roczny koszt objęcia usługą opiekuńczą jednej osoby to kwota 7.270 zł.** Natomiast koszt pobytu jednej osoby w Domu Pomocy Społecznej to dla gminy roczny wydatek ok. **30.584 zł.** który znacznie wzrośnie w bieżącym roku z uwagi na spory wzrost za miejsca w DPS w bieżącym roku. Warto zatem zabezpieczyć usługi w miejscu pobytu.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Ośrodek Pomocy Społecznej w Prudniku świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu ich zamieszkania. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowane są do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Stanowią istotną formę wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi. Specjalistyczne usługi opiekuńcze

świadczone są odpłatnie przez wykwalifikowany i doświadczony personel, który zapewni podopiecznym pełną pomoc w życiu codziennym. Usługi świadczone są w mieszkaniu osoby, która potrzebuje pomocy lub w gabinetach terapeutycznych przystosowanych do potrzeb podopiecznego. W pierwszej kolejności pomoc usługową przyznaje się osobom samotnym.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są odpłatne. Wysokość odpłatności regulowana jest zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów.

Stawka za 1 godzinę usługi dla dzieci i młodzieży w gminie Prudnik w roku 2020 wynosiła:

- do 30.06.2020 r. 35,00 zł

- od 01.07.2020r. do 31.12.2020 r. 40,00 zł

Stawka za 1 godzinę usług dla osób dorosłych w roku 2020 wynosiła:

- od 01.10.2019 r. 35,00 zł

Usługobiorcy pokrywają od 1,5 – 100% tej kwoty w zależności od dochodu rodziny.

Zestawienie realizacji usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze z zaburzeniami psychicznymi		2018	2019	2020
Ogółem osoby objęte usługami	dorośli	34	27	28
	dzieci	25	35	34
Koszt świadczenia usług w zł (wydatek z budżetu państwa)	dorośli	342 449,00	364 598,00	292 495,00
	dzieci	217 950,00	256 190,00	212 945,00
Dochód z tytułu pobierania odpłatności od osób którym świadczona jest usługa /zł	dorośli	23 047,09	24 355,79	30 780,60
	dzieci	25 764,20	36 075,55	20 162,18

Źródło: opracowanie własne OPS

Praca socjalna

- Jednym z bardzo istotnych zadań realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej, na który kładzie się duży nacisk, a wynikający z art. 45 ust. 1-4 ustawy o pomocy społecznej jest świadczenie usług w formie pracy socjalnej
- Praca socjalna jest to jedno z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny chce i może mu pomóc, pod warunkiem, że on sam zaangażuje się w proces zmian. Pracownicy socjalni

wpływają na zmianę życia indywidualnych osób oraz rodzin, którym służą w przypadkach nagłych sytuacji kryzysowych jak i codziennych, osobistych problemów.

- Pracownik socjalny często pełni funkcję „pogotowia ratunkowego” będąc po części prawnikiem, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarzką, doradcą czy po prostu cierpliwym słuchaczem. Pracownicy socjalni często musieli być mediatorami w sporach rodzinnych.
- Na terenie gminy pracę socjalną wykonuje 13 pracowników socjalnych. Teren gminy podzielony jest na 12 rejonów opiekuńczych. Jeden pracownik socjalny zajmuje się usługami.
- W wielu rodzinach świadczy się TYLKO pracę socjalną bez przyznawania świadczeń materialnych. Takich rodzin w roku ubiegłym było 96.
- Pracownicy socjalni udzielali wsparcia w formie porad, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, pomocy w utrzymywaniu kontaktu z otoczeniem. Przekazywali także informacje dotyczące instytucji lub organizacji, do których można się zwrócić w celu uzyskania oczekiwanej formy pomocy. Motywowali do korzystania z działań innych instytucji. Działania te miały na celu stymulowanie aktywności własnej podopiecznych, inspirowanie do zmian. Ze względu na czas pandemii pracownicy socjalni byli koordynatorami działań dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz wszystkich tych, którzy z uwagi na kwarantannę nie wiedzieli jak i gdzie uzyskać pomoc.
- Realizując pracę socjalną pracownicy współpracowali z:
 - Innymi jednostkami pomocy społecznej;
 - Urzędem Miejskim i innymi jednostkami gminy;
 - Policją;
 - Sądem;
 - Prokuraturą;
 - koordynatorem GKRPA;
 - prawnikiem
 - służbą zdrowia;
 - szkołami;
 - ZUS-em i KRUS-em.

Na podstawie art. 105 ustawy o pomocy społecznej jednostki sektora finansów publicznych w tym Sądy publiczne, Policja, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i organy administracji publicznej, a także kuratorzy sądowi, pracodawcy, podmioty wykonujące działalność leczniczą, przedszkola, szkoły, placówki, poradnie i ośrodki na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub pracownika socjalnego obowiązani są **niezwłocznie udostępnić informacje**, które mają znaczenie dla spraw dot. pomocy społecznej.

Podstawowymi metodami stosowanymi w pracy są: rozmowa, wywiad, obserwacja, diagnoza, kontakty socjalne, analiza dokumentów osobistych i urzędowych. Praca socjalna bezpośrednio związana jest z potrzebującym człowiekiem, opiera się na zasadzie akceptacji klienta, indywidualizacji i podmiotowym podejściu. Praca socjalna umożliwia potrzebującym przezwyciężenie trudności poprzez działania wspierające, zabezpieczające lub korygujące. Niezależnie od tego jaki przybiera charakter, ukierunkowana jest na pomoc jednostkom, grupom lub rodzinom.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych obejmuje następujące działania:

- praca socjalna na rzecz zapewnienia/uzyskania niezbędnych środków materialnych;
- praca socjalna na rzecz zapewnienia godziwych warunków mieszkaniowych;
- praca socjalna na rzecz rozwiązywania problemów bezrobocia;
- praca socjalna na rzecz poprawy stanu zdrowia;
- praca socjalna na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym;
- praca socjalna na rzecz wykorzystania uprawnień osób niepełnosprawnych;
- praca socjalna na rzecz zapewnienia właściwego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży;
- praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania osób chorych psychicznie;
- praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
- praca socjalna na rzecz poprawy funkcji rodzin.

Inne działania:

- sprawienie pogrzebu (często również uczestnictwo w pogrzebie w przypadku osób samotnych)
- pomoc w załatwieniu spraw urzędowych,
- działania interwencyjne w środowisku (np. w przypadku przemocy w rodzinie czy zaniedbań w rodzinie).

Działania interwencyjne:

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
interwencji	116	132	178
wnioski do Sądu o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym lub Domu Pomocy Społecznej bez zgody osoby w ZOL	7	5	14
wnioski do Sądu o wgląd w sytuację rodziny	17	22	34
wnioski na Komisję Alkoholową	11	14	17

Źródło: opracowanie własne OPS

II. WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

Od 1 stycznia 2012 obowiązuje ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r. nr 135), która porządkuje i reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy. Nowy system ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, przeżywającej trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz rodzinach zastępczych.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości: 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej oraz 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Są to wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w rodzinnym domu dziecka lub w rodzinie zastępczej lub średnio miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka albo środki finansowe na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz środków finansowych na bieżące funkcjonowanie tych placówek.

ROK	LICZBA DZIECI W RODZINACH ZASTĘPCZYCH I PLACÓWKACH	NOWO UMIESZCZONE DZIECI	WYDATKI W ZŁ
2020	69	12	451 080

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek udzielania pomocy rodzinom dysfunkcyjnym z dziećmi. Pomoc ta realizowana jest poprzez działania asystenta rodzinnego, który wspiera rodziny w przezwyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Asystent ma ułatwić rodzicom wypełnianie ról społecznych aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych.

Efekt pracy asystenta rodziny powinno stanowić wzmocnienie więzi w rodzinie, jej integracja wewnętrzna, zewnętrzna oraz odbudowanie jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej. Najbardziej istotnym celem w pracy asystenta z rodziną jest to, by nie dopuścić do oderwania dziecka od środowiska rodziny biologicznej oraz rozpadu więzi z rodzicami. Należy stwierdzić, iż pomoc asystenta

rodziny jest niezbędnym elementem wsparcia rodziny i pracy socjalnej Ośrodka. Znacząco poprawia sytuację rodzin niewydolnych - wychowawczo, rodzin wielodzietnych nieradzących sobie z trudnościami dnia codziennego, rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą.

LICZBA ASYSTENTÓW	LICZBA RODZIN POD OPIEKĄ	LICZBA DZIECI
3	50	88

Więcej danych dotyczących wspierania rodziny zawarte jest w sprawozdaniu z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodzin w Gminie Prudnik za rok 2020.

III. ŚWIADCZENIA RODZINNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY, DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE

Świadczenia rodzinne

W ramach realizacji świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawą z dnia 23 listopada 2003 r., o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 111 ze zm.) w roku 2020 wypłacono świadczenia rodzinne na kwotę: 8663215,62 zł. Świadczenia rodzinne pobierało w 2020 roku 1284 rodzin.

Rodzaje świadczeń i środki finansowe na realizację świadczeń rodzinnych

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń
1	Zasiłki rodzinne	1 513 247,04	13 422
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu	853 971,58	7 366
2.1	urodzenia dziecka	62 642,20	71
2.2	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	94 420,10	249
2.3	samotnego wychowywania dziecka	154 349,08	797
2.4	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	183 188,26	1 872
2.5	rozpoczęcia roku szkolnego	72 885,20	1 232
2.6	podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	38 855,82	574
2.7	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	247 630,92	2 661
4	Zasiłki pielęgnacyjne	2 336 398,00	10 837
5	Świadczenia pielęgnacyjne	2 843 549,00	1 563
6	Specjalny zasiłek opiekuńczy	208 445,00	338
7	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	142 000,00	142
8	Świadczenie rodzicielskie	765 605,00	823
RAZEM		8663215,62	34491

Źródło: opracowanie własne OPS

W 2020 roku Ośrodek prowadził postępowania administracyjne w zakresie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, w wyniku których odzyskał świadczenia nienależnie pobrane na łączną kwotę 75186 zł. Ponadto za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne w przypadkach przewidzianych ustawą o świadczeniach rodzinnych zostały opłacone składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

**Wydatki na składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne
opłacone na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych
oraz przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników**

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń
1	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	551 717	1 111
2	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, opłacane za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	34 670	205
RAZEM		586 387	1 316
3	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacana za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	222 253	1 353
4	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacana za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	16 070	288
RAZEM		238 323	1 641

Źródło: opracowanie własne OPS

Zasiłek dla opiekuna

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 1297).

Wydatki na realizację zasiłków dla opiekunów

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń
1	Zasiłek dla opiekuna	94 877	156

Źródło: opracowanie własne OPS

Ponadto za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna w przypadkach przewidzianych ustawą zostały opłacone składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

**Wydatki na składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne
opłacone na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych
oraz przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników**

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń
1	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	12 961	77
2	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacana za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	8 761	157

Źródło: opracowanie własne OPS

Fundusz alimentacyjny

W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 808 ze zm.). Świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierało w 2020 roku 187 osób uprawnionych z 125 rodzin.

Realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń
1	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	982 332	2 300

Źródło: opracowanie własne OPS

W 2020 roku Ośrodek prowadził postępowania administracyjne w zakresie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w wyniku których odzyskał świadczenia nienależnie pobrane na łączną kwotę 10 070,00 zł. Zadłużenie dłużników alimentacyjnych wobec budżetu państwa oraz budżetu gminy wg stanu na dzień 31.12.2020 r. stanowiło kwotę:

- z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego 13 077 009,00 zł,
- z tytułu odsetek od wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego 6 051 943,18 zł,

W 2020r. na spłatę funduszu alimentacyjnego wyegzekwowano kwotę: 375 867,62 zł (z odzyskanej kwoty: 375 867,62 zł przekazano 105 030,17 zł na dochody budżetu państwa, **70 020,24 zł przekazano na dochody własne gminy**, 200 817,21 zł na spłatę odsetek). Wygaszono zobowiązania z tytułu FA na kwotę: 462 609,00 zł z uwagi na zgon dłużników.

Zadłużenie dłużników alimentacyjnych wobec budżetu państwa oraz budżetu gminy wg stanu na dzień 31.12.2020 r., z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych wynosiło 1 508 043,96 zł. W roku 2020 na rzecz spłaty zadłużenia dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych odnotowano kwotę 11696,86 zł, **na dochód gminy 5 848,59 zł** oraz na dochód budżetu państwa 5 848,27 zł. Wygaszono zobowiązania z tytułu ZA na kwotę: 71344,05 zł z uwagi na zgon dłużników.

Świadczenia wychowawcze 500+

Rządowy program „Rodzina 500+” realizowany od 1 kwietnia 2016 roku. W 2020 r. świadczenia wychowawcze przyznano dla 3556 dzieci z 2557 rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Prudnik. Wszystkie świadczenia zrealizowano w formie pieniężnej, nie prowadzono postępowań w sprawie zmiany formy wypłaty świadczenia wychowawczego z pieniężnej na rzeczową lub na opłacenie usług.

Realizacja świadczeń wychowawczych 500+

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń
1	Świadczenie wychowawcze 500+	23 116 967,39 zł	46 832

Źródło: opracowanie własne OPS

W ramach postępowań o nienależnie pobrane świadczenia wychowawcze w 2020r., odzyskano kwotę 23264,36 zł, z czego:

- kwota w wysokości 616,00 zł pomniejszyła należną dotację, gdyż dotyczyła nienależnie pobranych świadczeń w 2020 roku;
- kwota w wysokości 22648,36,00 zł została zwrócona do budżetu państwa, gdyż dotyczyła nienależnie pobranych świadczeń z lat ubiegłych.

Jednorazowe świadczenie „ZA ŻYCIEM”

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 17 listopada 2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U z 2020r. poz. 1329) tut. OPS na podstawie upoważnienia udzielonego przez Burmistrza Prudnika realizuje jednorazowe świadczenia w kwocie 4000 zł z tytułu urodzenia dziecka u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Realizacja świadczeń jednorazowych „Za Życiem”

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń
1	Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	12 000 zł	3

Źródło: opracowanie własne OPS

Program „DOBRY START”

Realizację programu „Dobry start” tutaj. Ośrodek rozpoczął od 1 lipca 2018r. zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019r. poz. 1111 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (Dz.U z 2018 poz. 1061 ze zm.). Program „Dobry start” to 300 zł raz w roku (jednorazowego) wsparcia dla każdego uczącego się dziecka do ukończenia 20. roku życia, lub 24. roku życia w przypadku dziecka/osoby legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności – bez względu na dochody rodziny.

Realizacja świadczeń „Dobry Start”

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń
1	Dobry start	792 900 zł	2643

Źródło: opracowanie własne OPS

W 2020 roku złożono 1929 wniosków o przyznanie świadczenia „Dobry start”, 1919 wniosków rozpatrzono pozytywnie, 7 wniosków przekazano wg. właściwości miejscowej do innych organów, 3 wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia.

Dodatki mieszkaniowe

Zadanie realizowano na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 2019r., poz. 2133 ze zm.). W 2020 roku pomocą objęto 500 rodzin.

Wydatki na realizację dodatków mieszkaniowych

Lp	Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń
1	Dodatki mieszkaniowe	905 452,32	4 778
1.1	tworzących mieszkaniowy zasób gminy	581 342,70	3 294
1.2	spółdzielczych	172 742,97	785
1.3	wspólnot mieszkaniowych	17 455,84	107
1.4	Prywatnych	23 826,92	86
1.5	TBS	108 414,08	497
1.6	innych	1 669,81	9

Źródło: opracowanie własne OPS

Zryczałtowany Dodatek Energetyczny

Zadanie realizowano na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2020r., poz.833 ze zm.). W 2020 roku pomocą objęto 46 rodzin.

Wydatki na realizację dodatków energetycznych

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń
1	Dodatek energetyczny, w tym	6 363,88	473
1.1	gospodarstwo domowe prowadzone przez osobę samotną	2 696,26	243
1.2	gospodarstwo domowe składające się z 2 do 4 osób	2 946,43	191
1.3	gospodarstwo domowe składające się z co najmniej 5 osób	721,19	39

Źródło: opracowanie własne OPS

Stypendia i Zasiłki szkolne

Realizacja pomocy materialnej dla uczniów w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych na podstawie Ustawy z dnia 07 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. z 2020r., poz. 1327). Wydane decyzje administracyjne dotyczyły świadczeń przyznanych na rok szkolny 2019/2020, tj. od września 2019r. do czerwca 2020r. oraz rok szkolny 2020/2021, tj. od września 2020r. do czerwca 2021r. Stypendium szkolne w okresie od 01-06/2020 otrzymało 150 uczniów, w okresie od 09-12/2020 stypendium szkolne otrzymało 152 uczniów którzy spełnili ustawowe kryteria, jednorazowych zasiłków szkolnych z powodu zdarzenia losowego w 2020r., nie przyznano. Wysokość zrealizowanych świadczeń wyniosła ogółem 161 388,57 zł, z czego 32 277,71 zł stanowiły środki własne gminy.

Czyste Powietrze

Od października 2020 r. Ośrodek Pomocy Społecznej uczestniczy w realizacji Programu Priorytetowego Czyste Powietrze na terenie Gminy Prudnik w zakresie prowadzenia postępowań i wydawania zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osoby fizycznej która zamierza złożyć wniosek o podwyższony poziom dofinansowania w WFOŚiGW. W okresie od X-XII/2020 wydano 3 zaświadczenia.

IV. DZIAŁANIA POZOSTAŁE NA RZECZ MIESZKAŃCÓW I RODZIN

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany Zarządzeniem Burmistrza Prudnika Nr 67/2011 z dnia 8 kwietnia 2011 roku. W skład Zespołu interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie obecnie wchodzi: przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej w Prudniku, Gminnego Zarządu Oświaty i Wychowania, Komendy Powiatowej Policji w Prudniku, Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Prudniku, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Prudniku, Starostwa Powiatowego w Prudniku, Prudnickiego Centrum Medycznego S.A., Sądu Rejonowego w Prudniku, NZOZ OPTIMA Medycyna S.A. w Prudniku. Czynności organizacyjno-techniczne zgodnie z ustawą wykonuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Sprawozdanie z działalności zostało złożone odrębnie przez właściwy Zespół Interdyscyplinarny.

Punkt Informacyjno - Konsultacyjny

Psychoterapeuta

Ilość osób zarejestrowanych - 20 (4 kobiety i 16 mężczyzn)

Ilość udzielonych konsultacji - 139 (26 kobiet, 113 mężczyzn)

Z Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego korzystały osoby uzależnione, wielokrotnie leczone w programach nakierowanych na całkowitą abstynencję oraz mające trudności z utrzymaniem abstynencji.

Psycholog

Ilość udzielonych konsultacji - 174 w tym:

- dzieci - 17
- dziecko z rodziny, w której występuje Niebieska Karta - 6
- Dorosły- Ofiara przemocy - 10 kobiet, 0 mężczyzn
- Sprawca przemocy - 1 kobieta, 2 mężczyzn

W ramach Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego udzielano porad wychowawczych i edukacyjnych rodzicom mającym problemy ze swoimi dziećmi, jak również osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, trudną sytuacją rodzinną (utrata pracy, kryzys w małżeństwie, śmierć bliskiej osoby, uzależnienia itp.). Udzielano również wsparcia psychologicznego osobom cierpiącym na choroby psychiczne tj., depresja, nerwica lękowa, schizofrenia, zaburzenia osobowości i inne).

Radca prawny

W ramach Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego udzielano pomocy prawnej 186 osobom (130 kobiet i 56 mężczyzn w tym: w zakresie spraw rodzinnych i cywilnych - 141, spraw karnych - 13 oraz innych - 32. Osoby korzystające z pomocy prawnej są często i jednocześnie objęte pracą terapeutyczną i psychologiczną zwłaszcza w sferze życia rodzinnego. Niewiele osób jako główny problem zgłaszało przemoc w rodzinie lub alkoholizm, głównie były to porady z zakresu spraw rodzinnych

Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica „DĄBRÓWKA”

Świetlica opiekuńcza funkcjonuje od listopada 2013 roku. Zajęcia świetlicy opiekuńczej Ośrodka Pomocy Społecznej w Prudniku odbywały się w obiekcie przy ulicy Dąbrowskiego 26. Świetlica czynna była w poniedziałek i wtorek od 12.00 do 18.00 a od 01.09.2020 od 13.00 do 19.00, łącznie 12 godzin tygodniowo. W związku z panującą sytuacją epidemiologiczną zajęcia w świetlicy były zawieszane od 16 marca 2020 do 31 maja 2020 oraz od 29 września 2020 do końca roku. Liczba dzieci uczęszczających w zajęciach - 15 osób w wieku od 6 do 15 lat. Zajęcia i zabawy w świetlicy miały na celu zintegrowanie grupy, wprowadzenie przyjaznej atmosfery, ukazanie kodeksu zachowań i zasad wspólnej pracy.

Na zajęciach realizowane były elementy programów profilaktycznych dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa, zagrożeń cywilizacyjnych takich jak alkoholizm, nikotynizm, kształtowanie postaw moralnych, kultury zachowania. Wychowankowie mający problemy w nauce zawsze mogli liczyć na pomoc i dodatkowe ćwiczenia. Uczniowie w czasie zajęć świetlicowych rozwijali swoje zainteresowania artystyczne poprzez poznawanie technik i wykonywanie prac plastyczno-technicznych, przygotowywanie występów taneczno-muzycznych, poznawanie literatury dziecięcej i filmu. Kiedy tylko pozwalały na to warunki pogodowe, organizowane były gry i zabawy ruchowe na boisku z wykorzystaniem dostępnego sprzętu sportowego.

Z uwagi na czas pandemii, placówka przez część roku pozostawała zawieszona, natomiast w czasie swojej działalności działała z ograniczeniami wypełniając jak najlepiej funkcje do których została powołana.

Klub Senior+

Klub Senior+ funkcjonuje od 17 grudnia 2018 roku zgodnie z Uchwałą Nr XV/245/2019 Rady Miejskiej w Prudniku oraz Regulaminem Klubu Senior+ w Prudniku wprowadzonym Zarządzeniem Nr 14/2019 Dyrektora OPS. Działalność swoją prowadzi na podstawie *Rządowego Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020*, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 157 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. zmieniającej uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015- 2020 (M.P. z 2016 r. poz. 1254).

Klub Senior+ obejmuje swoją działalnością 20 seniorów w wieku 60 lat i więcej nieczynnych zawodowo. Zajęcia prowadzone są od poniedziałku do piątku w godzinach od 7³⁰ do 15³⁰. Celem głównym Klubu Senior+ w Prudniku jest aktywizacja społeczna, integracja, włączanie społeczne osób starszych do społeczności lokalnej oraz organizacja wspólnego spędzania czasu wolnego przez seniorów. Prowadzone zajęcia w Klubie mają na celu: poprawę stanu psychofizycznego uczestników, zapewnienie wsparcia i stworzenie odpowiednich warunków do różnych form aktywności i integracji seniorów, zapewnienie wsparcia i stworzenie warunków do samopomocy i aktywności seniorów jako liderów społeczności lokalnej, rozwój systemu pomocy środowiskowej dla seniorów. W klubie Senior+ w roku 2020 były organizowane imprezy integracyjne, biesiady oraz spotkania imienninowo – urodzinowe – z zachowaniem podwyższonego reżimu sanitarnego oraz dystansu społecznego.

Działalność Klubu Senior+ w roku 2020 z powodu pandemii koronawirusa została od 13 marca bardzo mocno ograniczona, a przez okres prawie 6 miesięcy seniorzy nie mogli korzystać w żaden możliwy sposób z działalności Klubu (od 11 marca do 31 maja oraz od 26 października do 31 grudnia 2020 działalność Klubu była zawieszona). W tym czasie pozostawaliśmy w stałym kontakcie z naszymi Klubowiczami, często rozmawialiśmy przez telefon oraz woziliśmy w razie potrzeb niezbędne rzeczy czy zakupy, o które zostaliśmy poproszeni. Był to bardzo trudny okres izolacji na seniorów, bardzo brakowało im kontaktu z innymi oraz wcześniejszej aktywności w Klubie Seniora.

**Dodatkowe działania realizowane przez OPS PRUDNIK
z pozyskanych środków zewnętrznych w roku 2020**

Lp.	Nazwa projektu / programu	Cała wartość projektu / programu	Wkład własny - środki Gminy
1	„Blżej rodziny i dziecka - wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo - wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej – III edycja”	298 770,15	x
2	„Rodzinne więzi”	59 800	x
RAZEM PROJEKTY:		358 570,15 zł.	0
	Program 75+	94 762,50	x
	Opieka wytchnieniowa	77 131,68	19 092,75
	Klub Senior+	39 821	70 512
	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ)	Żywność o wartości 198 446 zł.	x
ŁĄCZNIE projekty i programy:		768 731,33 zł.	89 604,75 zł.

Źródło: opracowanie własne OPS

W roku 2020 Ośrodek Pomocy Społecznej złożył do Urzędu Marszałkowskiego wniosek o kolejny projekt ze środków unijnych, tym razem dedykowany seniorom na kwotę 390 749,33 zł. Wniosek jest w trakcie oceny.

V. BUDŻET OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W PRUDNIKU

Wydatkowanie środków finansowych	łącznie	Ze środków Gminy	Dotacja z Budżetu Państwa
I. Środki finansowe na zadania własne	1 103 1365	7 264 043	3 767 322
1. Zasiłki celowe, w tym na:	180 774	180 774	x
– schroniska dla osób bezdomnych	24 418	24 418	x
- opłacenie pogrzebów	7 874	7 874	x
2. Obiady dla dzieci i młodzieży oraz posiłki dla dorosłych oraz pomoc na zakup żywności	469 324	x	469 324
3. Zasiłki okresowe	1 187 276	x	1 187 276
4. Zasiłki stałe	1 048 308	x	1 048 308
5. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłki stałe z pomocy społecznej	92 425	x	92 425
6. Wysokość środków finansowych na pokrycie opłat z tytułu pieczy zastępczej i instytucjonalnej	451 080	451 080	x
7. Wspieranie rodziny –asystent rodziny	141 266	141 266	x
8. Wysokość środków finansowych na pokrycie kosztów pobytu mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej	2 324 363	2 324 363	x
9. Środki finansowe na zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie /Punkt konsultacyjny oraz Zespół interdyscyplinarny/	35 900	35 900	x
10. Wysokość środków finansowych na pokrycie kosztów utrzymania Ośrodka w tym:	1 996 083	1 394 957	601 126
- wynagrodzenia wraz z pochodnymi:			
- bez wynagrodzeń opiekunek	1 771 457	1 170 331	601 126
11. Wysokość środków finansowych na usługi opiekuńcze – wynagrodzenia opiekunek wraz z pochodnymi oraz umowy zlecenia	1 570 934	1 399 803	171 131
12. Pracownicy OPS wykonujący pracę w stołówkach ŚDS i DPS (4 etaty) plus koszt posiłków dla osób samodzielnie opłacających posiłki	292 534	292 534	x
13. Świetlica Dąbrówka – placówka wsparcia dziennego	27 924	27 924	x
14. Senior+	110 333	70 512	39 821
15. Dodatki mieszkaniowe	905 452	905 452	x
16. Wspieraj seniora	36 000	7 200	28 800
17. Stypendia i zasiłki szkolne	161 389	32 278	129 111
II. Środki finansowe na zadania zlecone	35 590 092	51 337	35 538 755
1. Koszty wydania decyzji w sprawie świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe ustawy o pomocy społecznej	4 500	x	4 500
2. Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10 677 405	51 337	10 626 068

3. Świadczenie wychowawcze	23 315 144	X	23 315 144
4. Dobry Start	819 330	X	819 330
5. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	505 440	X	505 440
6. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów	247 084	X	247 084
7. Dodatek energetyczny	6 491	X	6 491
8. Wynagrodzenie opiekuna prawnego	14 698	X	14 698
III. Wydatki ze środków unijnych	51 090	0	51 090
Razem I+II+III	46 672 547	7 315 380	39 357 167

Źródło: opracowanie własne OPS

VI. ZASOBY KADROWE OPS PRUDNIK

Jednostką zarządza oraz czuwa nad jej organizacją Dyrektor OPS w Prudniku, który działa jednoosobowo na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez Burmistrza Prudnika. Stan zatrudnienia w OPS na dzień 31 grudnia 2020 roku przedstawiał się następująco:

Stanowisko	Etat
Dyrektor	1
Główny księgowy	1
Kierownik Działu Usług Opiekuńczych	1
Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych	1
Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej	1
Kierownik / Opiekun Świetlicy Opiekuńczo- Wychowawczej „Dąbrówka”	0,3
Kierownik Klubu Senior +	1
Starszy Księgowy	1
Księgowy	1
Informatyk	1
Starszy Pracownik Socjalny	9
Pracownik socjalny	4
Asystent Rodziny	3
Wychowawca Podwórkowy	0,5* w ramach projektu
Inspektor	1
Samodzielny Referent	4
Referent	1
Instruktor	0,50
Opiekunka	27,75
Sprzątaczką	2
Pomoc Kuchenna*	3
Razem etatów	65,05

Źródło: opracowanie własne OPS

* OPS w Prudniku w 1995 roku zawarł porozumienie z Domem Pomocy Społecznej w Prudniku na prowadzenie Domu Dziennego Pobytu z możliwością spożycia ciepłego obiadu. Osoby korzystające ponoszą odpłatność za posiłek, która w 2020 roku wynosiła 7,03 zł. W zamian za świadczone usługi OPS oddelegowuje do pracy w DPS dwie pracownice – jedna jako pomoc kuchenna a druga jako opiekun. Z posiłków korzystało średniomiesięcznie 54 mieszkańców naszej gminy.

Dwa etaty są również oddelegowane do pracy na stołówce ŚDS skąd gmina kupuje posiłki dla mieszkańców objętych programem „Posiłek w domu i w szkole”

Staż pracy kadry OPS oraz wykształcenie

STAŻ PRACY	Pracownicy socjalni	Pracownicy administracji	Opiekunki	Pracownicy fizyczni
do roku	-	1	-	-
od 1-5 lat	2	1	2	-
od 5-10 lat	-	3	4	1
od 10-20 lat	8	4	2	2
pow. 20 lat	3	12	23	2
WYKSZTAŁCENIE	Wyższe - 13	Wyższe - 20 Średnie - 1	Średnie - 22 w tym: kwalifikacje zawodowe jako: - opiekunka środowiskowa - 8 - opiekun medyczny - 13 - asystent osób niepełnosprawnych - 4 - opiekun w DPS- 2 - pielęgniarka- 1 Zawodowe- 7 Podstawowe - 2	Średnie - 4 Podstawowe - 1

Źródło: opracowanie własne OPS

VII. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE

Art. 110 ust. 9 brzmi „Kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej”, co upoważnia do zgłoszenia poniższych wniosków:

Na podstawie zadań podejmowanych w ubiegłym roku przez ośrodek, diagnozy środowiska oraz analizy i obserwacji rozwoju kierunków niektórych zjawisk społecznych na przestrzeni ostatnich lat można uznać, że:

1. Na przestrzeni ostatnich lat pogłębia się problem opieki nad osobami starszymi. Udział środków Gminy w opłacie za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej wzrósł znacząco. Biorąc pod uwagę tendencję starzejącego się społeczeństwa i problem utrzymującego się ubóstwa należy uznać, że jak w większości gmin występuje potrzeba kompleksowego podejścia do tego problemu, który dotyczy zarówno finansowania domów pomocy społecznej, ale także rozwoju usług opiekuńczych, oferty edukacyjnej dla dorosłych, propozycji spędzania wolnego czasu i integracji społecznej poprzez Kluby Seniora czy dzienne domy pomocy. Z naszych wyliczeń wynika że korzystniejsze dla gminy jest zapewnienie usług opiekuńczych dla mieszkańców niż utrzymywanie mieszkańca w DPS.

Liczba mieszkańców w wieku **poprodukcyjnym**:

4973 osób w 2018 roku (3.496 kobiet i 1.477 mężczyzn)

5969 osób w 2019 roku (4.171 kobiet i 1.798 mężczyzn)

6080 osób w 2020 roku (4.201 kobiet i 1.879 mężczyzn)

2. Nadal dominujący problem w dużej części rodzin to trudności opiekuńczo-wychowawcze. Widzimy konieczność zatrudnienia specjalisty w zakresie terapii rodzin oraz kontynuację zatrudnienia psychologa a nawet zwiększenia ilości godzin usług. Rodzi się potrzeba profilaktyki w rodzinach po kątem dzieci. Zbudowanie odpowiedniej oferty dla tej grupy wiekowej to mniej dziedziczonego ubóstwa oraz postaw roszczeniowych, a więcej zaradności życiowej i aktywności społecznej. Rośnie też skala problemów psychologicznych wśród starszych mieszkańców gminy, sytuacja pandemii dodatkowo je potęguje. Osamotnienie, wykluczenie, brak kontaktu z rodziną powodują stany depresyjne zarówno wśród dzieci jak i starszych mieszkańców naszej gminy.
3. Ważną potrzebą staje się wsparcie osób bezrobotnych poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, ale również dalsze wspieranie programów rządowych jak prace społecznie użyteczne oraz promocję ekonomii społecznej, która może być źródłem dochodu, ale też rozwoju osobistego i społecznego, pozwala na podniesienie wiary w siebie i motywuje do zmiany życia przeznaczona jest dla osób

mniej zaradnych na rynku pracy. Takim wyjściem może być tworzenie lub dofinansowywanie podmiotów ekonomii społecznej.

W celu rozwijania funkcjonującego systemu pomocy społecznej w naszej gminie, Ośrodek Pomocy Społecznej uważa za niezbędne wsparcie i rozwój działań w szczególności:

1. poszerzanie działań wspierających rodziny w pełnieniu ich podstawowych funkcji, głównie w zakresie opieki i wychowywania dzieci oraz prowadzenia gospodarstwa domowego z wykorzystaniem usług asystentów rodziny, w oparciu o nową ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz innych działań pomocowych na rzecz wspierania rodzin jak np. zabezpieczenie środków na wkład finansowy do projektów które chcemy dalej wnioskować i realizować;
2. poradnictwo psychologiczne i terapeutyczne skierowane do podopiecznych OPS z uwzględnieniem poradnictwa psychologicznego dla dzieci i seniorów;
3. poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych poprzez poszerzenie miejsc w klubach seniora, otwarcie dziennego domu pomocy;
4. rozwój mieszkalnictwa wspieranego dla osób starszych;
5. dalsze podejmowanie działań służących aktywizacji społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej oraz zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
6. rodzi się potrzeba zatrudnienia osób do świadczenia usług opiekuńczych w godzinach popołudniowych i w dni wolne od pracy oraz dla osób zamieszkałych na wsiach;
7. wsparcie na rzecz podnoszenia kwalifikacji i kompetencji kadry pomocy społecznej oraz zapewnienie superwizji dla pracowników zgodnie z ustawą;
8. zabezpieczenie kadry administracyjnej gdyż przy obecnym zwiększeniu działań Ośrodka ilość pracowników jest nie wystarczająca.
9. podjęcie działań na rzecz prac interdyscyplinarnych (wspólne prace dotyczące różnych jednostek);
10. dalszą poprawę warunków pracy poprzez sukcesywną modernizację pomieszczeń a w szczególności sprzętu technicznego którym dysponujemy, tak aby utrzymać sprawne i godne warunki pracy dla pracowników oraz stwarzać coraz lepsze warunki dla świadczenia pomocy mieszkańcom, którzy tej pomocy potrzebują. Wydatkiem niezbędnym jest organizacja archiwum zakładowego.

Aby mówić o potrzebach w sferze pomocy społecznej trzeba też mówić o potrzebach tych którzy zajmują się jej realizacją czyli o ośrodku pomocy i jego pracownikach. Należy zaznaczyć, iż zadań dla pracowników OPS przybywa. Pomoc społeczna została nawet włączona w realizację ustawy „Czyste powietrze”, szkolimy się w tym, informujemy mieszkańców, a teraz wydajemy zaświadczenia.

Rok pandemii oraz potrzeby społeczne wyznaczyły nam konieczność podjęcia nowych działań jak koordynowanie i dostarczanie dodatkowych usług do osób samotnych i chorych którzy pozostali w domach, podjęliśmy nowe działania jak choćby dostarczanie żywności z Banku Żywności, program "wpieraj seniora", opiekę wytchnieniową, a obecnie program Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej.

Wzrasta ilość i jakość problemów ludzi, na które musimy reagować i szukać rozwiązań. Pracownicy stykają się coraz częściej z bardzo trudnymi przypadkami wymagającymi pomocy od zaraz (są to sytuacje dotyczące dzieci, osób starszych, osób chorych psychicznie). Coraz częściej pracownicy działają interwencyjnie (po otrzymaniu anonimowych telefonicznych zgłoszeń) i spoczywa na nich większa odpowiedzialność. Doraźne interwencje często nie znajdują odzwierciedlenia w statystykach. Wzrasta również roszczeniowość naszych klientów i często brak chęci współpracy z pracownikami w celu rozwiązywania własnych problemów. Zmienia się podejście do pomocy społecznej, zmniejsza się nacisk na wypłatę świadczeń z pomocy społecznej a kładzie się na rozwój i dostarczanie usług społecznych. Świat wokół i tempo życia oraz tempo zmian, w tym zmian przepisów jest tak duże, że Ci mniej poradni są jeszcze bardziej zagubieni i liczą na naszą pomoc. To sprawia, że my, pracownicy pomocy społecznej musimy sprostać oczekiwaniom ludzi i mieć świadomość zmian i możliwość dostarczania rozwiązań, a to oznacza podnoszenie kwalifikacji, wiedzy i rozwój działań i usług oraz wsparcie nas w naszych działaniach. Wymogi, jakie władze, społeczeństwo, media i cały świat stawiają przed pracownikami socjalnymi wskazują na konieczność wiedzy z zakresu, psychologii, pedagogiki czy socjologii. Od kilku lat pracownicy socjalni są jednymi z najbardziej poszukiwanych pracowników na rynku pracy. Ci starsi stażem powoli zaczynają przechodzić na emeryturę, a nowych przybywa w zastraszająco wolnym tempie.

Działania pracowników pomocy społecznej bardzo często są niedoceniane i „niewidziane”. Niedoceniane jest to co dla nas jest „chlebem powszednim” czyli praca socjalna. Pomoc społeczna najbardziej widziana jest wtedy gdy coś pójdzie „nie tak”, gdy czegoś nie uda się nam dostrzec czy mimo włożonych wysiłków rozwiązać.

Ośrodek pomocy społecznej jak i cała pomoc społeczna nigdy nie będzie przynosiła dochodów, zawsze będzie tylko wydatkiem. Musimy pamiętać, że w naszej gminie mieszkają ludzie, którzy chcą mieć ładne, czyste i zadbane miasto, ale wśród nich są także tacy, którzy potrzebują chleba, opieki, zauważenia i troski o ich zwykły codzienny byt. I to dla tych ludzi trzeba budować i wspierać inwestycję jaką jest dobrze funkcjonujący Ośrodek Pomocy Społecznej.

W imieniu własnym i całej załogi OPS chciałabym podziękować Burmistrzowi, Radzie Miejskiej, pracownikom urzędu i instytucji z nami współpracującym za wsparcie i pomoc w realizacji naszych działań na rzecz mieszkańców gminy Prudnik.

Z wyrazami szacunku